

๓

เริ่มเรียนรู้

ทุก ๆ เข้าตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ผู้เขียนและลูกสาวต้องไปทำงาน เวลาที่เราจะลงจากบ้านบุญพาฯ จะวิ่งไปคอยที่ประตู เราจะปล่อยบุญพาฯ ลงมาข้างล่างให้วิ่งเล่นอยู่ที่ใต้ถุนบ้าน ดูนั่นมีความสุขเอามาก ๆ ยิ่งมันโตขึ้น พื้นที่วิ่งเล่นก็ยิ่งขยายเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จากใต้ถุนบ้านก็ขยับไปที่สนามหน้าบ้าน สนามหลังบ้าน แล้วก็ในสวน

เราไม่เคยรู้ว่าบุญพาไปเที่ยวไกลแค่ไหนเพราะพอตอนเย็นเรากลับถึงบ้าน บุญพาฯ ก็จะมารออยู่แล้วใต้ถุนบ้าน เวลามีคนอยู่บ้าน บุญพาฯ จะไม่ไปไหนไกลจากคน มันจะวิ่งเล่นอยู่ใต้ถุนบ้านและสนามหน้าบ้าน ไล่ชุดดินดักแด้จนสนามเป็นหลุมไปหมด เวลาคนเดินเล่นในสนามจึงต้องระวังไม่ให้ตกหลุมขาแพลง บางครั้งบุญพาฯ ก็เปิดประตูครัวเข้ามาป้วนเปื้อนอยู่กับผู้เขียนและลูก กระโดดขึ้นโต๊ะดมโนนดมนี้ไปตามเรื่อง เปื้อนเข้าก็ออกไปวิ่งเล่นที่สนามเสียทีหนึ่งแล้วก็กลับเข้ามาใหม่ ทำอยู่อย่างนี้จนผู้เขียนทำอาหารเสร็จและตั้งโต๊ะ บุญพาฯ ก็รู้ว่าถึงเวลากินอาหารของมันแล้วเช่นกัน ขามอาหารของมันจะอยู่ใกล้ ๆ โต๊ะทานข้าวของคน เรากินข้าวเย็นพร้อม ๆ กันสองคนหนึ่งตัว พอกินเสร็จบุญพาฯ ก็รู้ว่าหมดเวลาเล่นข้างล่างของมันแล้ว มันจะไม่ไปไหนอีก รอเวลาให้คนล้างขามเก็บครัวเรียบร้อยเพื่อขึ้นบ้าน มันคงกลัวว่าจะถูกทิ้งไว้ข้างล่างและต้องผจญกับไอน้ำอีก

สิ่งที่บุญพาฯ ไม่ชอบที่สุดของการขึ้นบ้านตอนเย็นก็คือการเช็ดตัว บุญพามีผ้าเช็ดตัวผืนเล็ก ๆ อยู่หน้าห้องน้ำ มันจะถูกเช็ดตัวด้วยผ้าหมาด ๆ เป็นประจำทุกวัน และที่หนักกว่านั้นก็คือ มันจะต้องถูกจับอาบน้ำทุกอาทิตย์ แต่ถึงแม้ว่ามันจะเกลียดการเช็ดตัวและอาบน้ำขนาดไหน มันก็ตามผู้เขียนขึ้นบ้านทุกวัน วันไหนที่เพียงแต่โดนเช็ดตัวมันก็จะวิ่งเล่นอยู่บนบ้าน ปีนไปตามชั้นหรือไต่ลงไปใต้ถุน แต่วันไหนที่โดนอาบน้ำ มันจะหลับสลบไปเลยอยู่บนเตียง แต่อย่างไรก็ตาม การได้ซุกหลับอยู่ที่ข้างตัวผู้เขียนพร้อมกับดูดเสื่อไปด้วยเป็นความสุขอย่างยิ่งของมัน เหมือนเด็กเล็ก ๆ ที่ซุกหลับอยู่ข้างแม่อย่างไรอย่างนั้น

ตามปกติแล้ว สัตว์มักจะเรียนรู้วิถีแห่งการดำเนินชีวิตตามอย่างพ่อแม่ของมัน แต่บุญพาฯ ไม่มีแม่ มันเลยเหมาเอาว่าผู้เขียนเป็นแม่ของมัน มันจะเรียนรู้

ในกิจวัตรประจำวันของคน เลียนแบบแม้กระทั่งเสียงพูดของคน บุญพาฯ ไม่เคยร้อง เหมียว ๆ แบบแมว ทั้ง ๆ ที่มันเป็นแมว แต่เวลาที่มันจะบอกอะไรกับคนมันเจ้าเข้ามา ส่งเสียง อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ ไปตามเรื่อง หรือเวลาที่เรารู้มันขึ้นมา มันก็จะคุยด้วยเสียง อ้อ อ้อ เหมือนเสียงเด็ก และที่น่าประหลาดก็คือ คำไหนของคนที่ไม่เกินวิสัยที่แมว จะออกเสียงได้มันก็จะออกเสียงคำนั้น

มันเลยกลายเป็น “ แมวพูดได้ ”

ครั้งแรกที่บุญพาฯ เริ่มพูดนั้น เรานึกว่าเราคิดไปเอง แต่เมื่อบุญพาฯ เลือกลงเสียงที่ต่างกันในกาลและเทศะที่ต่าง ๆ กัน ทำให้เราเชื่อว่าบุญพาฯ พูดคำบาง คำได้จริง ๆ อย่างเช่นเวลาที่บุญพาฯ หิว มันจะออกเสียงว่า “ น้อง ” ทั้งนี้ทั้งนั้น เพราะเวลาที่ลูกสาวผู้เขียนจะให้อาหารบุญพาฯ เธอมักจะเรียกว่า “ มา น้องมา ” หรือไม่กี่ “ น้องมา น้อง ” มันก็เลยเรียนรู้ว่า น้องเมื่อไรกินเมื่อนั้น

คำอีกคำที่บุญพาฯ พูดบ่อยก็คือ “ ลง ”

ทุกเช้าเมื่อผู้เขียนตื่นนอน ผู้เขียนจะให้อาหารบุญพาฯ ก่อนที่ตัวเองจะ เข้าห้องน้ำ ส่วนบุญพาฯ นั้น มันจะทำธุระส่วนตัวที่กระบะทรายหน้าห้องน้ำก่อนแล้ว จึงจะมากินอาหาร หลังจากอึหมาสำราญดีแล้วมันก็จะไปนอนเล่นบนเตียงและคอย มองดูผู้เขียนแต่งตัวแต่งหน้าจนเสร็จเตรียมทานอาหารเข้าก่อนไปทำงาน แต่บุญพาฯ ไม่รอให้คนทานอาหารเข้าเสร็จ มันจะวิ่งไปที่ประตูแล้วส่งเสียง “ ลง ลง ” ถ้าเราไม่ สนใจมันก็จะวิ่งไปวิ่งมาระหว่างคนกับประตูพร้อมกับร้อง “ ลง ลง ” อยู่อย่างนั้นจนกว่า เราจะเปิดประตูให้

คำว่า ลง นี้ บุญพาฯ จะใช้อีกครั้งก็เวลาที่เรารู้มันเดินเล่น แล้วมัน อยากรู้อยากเล่นของมันเอง มันก็จะบิดตัวเหมือนเด็กดีพร้อมกับร้องว่า “ ลง ลง ”

บุญพาฯ มีชามน้ำอยู่บนบ้านก็จริง แต่บุญพาฯ ไม่ชอบทานน้ำในชาม มันชอบเข้าไปทานน้ำในห้องน้ำ โดยกระโดดขึ้นไปบนขอบที่ขังน้ำไว้อาบน้ำและกินน้ำใน นั้น เราจึงต้องคอยเปิดน้ำไว้ให้เต็มที่ขังเพื่อบุญพาฯจะได้ทานได้สะดวก เพราะมีอยู่ ครั้งหนึ่งที่น้ำในขังพร่องไปมาก บุญพาฯ ก้มลงกินไม่ถึงมันจึงพลาดตกลงไป และ ว่ายน้ำตะเกียกตะกายเพื่อเอาชีวิตรอด และก็พอดีที่ผู้เขียนได้ยินเสียงจึงช่วยชีวิตมันไว้ได้ ทันอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น เวลาที่บุญพาฯ จะกินน้ำมันจึงต้องบอกเราก่อนว่า “ น้าม ” ก็ เป็นอันรู้กันว่ามันจะเข้าไปกินน้ำละนะ

ยังมีอีกคำที่บุญพาฯ ใช้ได้ถูกจังหวะเอามาก ๆ คือ เวลาที่ใครไปแกลัง
แหยมันมาก ๆ มันจะร้องว่า “ แก้ง ” และถ้าไม่เลิกแกลังเสียที่มันก็จะเอ็ดเอาว่า “ ้ง ”

สามีผู้เขียนรับราชการอยู่ต่างจังหวัด ภาคใต้ดินแดนที่ลึกลงไปไฟนั้น
แหละ นาน ๆ จึงจะกลับบ้านได้ครั้งหนึ่งแต่เราโทรศัพท์คุยกันทุกวัน บางวันก็วันละ
หลาย ๆ ครั้ง เมื่อผู้เขียนเล่าให้ฟังเรื่องบุญพาฯ พุดได้ เขาก็ถึงกับหัวเราะเยาะหาว่า
หลงแมว มีไยที่ผู้เขียนจะพยายามอธิบายว่า มันส่งเสียงแต่ละครั้งอย่างมีเป้าหมาย
เช่นจะไม่ร้องว่า ลง เวลาที่มันจะกิน หรือจะไม่ร้องว่า น้าม เวลาที่มันจะลง แต่เขา
ก็ไม่ยอมเชื่อจนกระทั่งกลับมาพบกับตัวเองนั่นแหละ

วันหนึ่งเขานั่งทำงานอยู่ที่โต๊ะทานข้าวชั้นบน บุญพาฯ ริ่งไปหาแล้วร้อง
ว่า “ น้าม ” ว่าแล้วก็วิ่งเข้าห้องน้ำกระโดดขึ้นไปกินน้ำบนที่ชั้นน้ำ

“ เฮ้ย มันพุดว่า น้ำ จริง ๆ นี่หว่า ” เขาก็ถึงกับง

อย่างที่ได้บอกแล้วว่าสามีรับราชการต่างจังหวัด นาน ๆ จะกลับบ้านได้
ครั้งหนึ่ง ดังนั้น การกลับมาครั้งแรกของเขา (สำหรับบุญพาฯ) เขาจึงเป็นคนแปลก
หน้า

บุญพาฯ จะวิ่งไปแอบแล้วค่อย ๆ ย่องออกมาชะโงกหน้าดูที่ประตู
ห้องนอน ทำท่าสงสัยว่าใครนะเข้ามาอยู่ในห้องนอนของมัน จนมันแน่ใจนั่นแหละว่า
คนนี่ไม่เป็นอันตรายกับมันแน่ มันจึงเข้าหาและมันก็ติดเขาเอามาก ๆ เสียด้วย

นอกจากการเลียนเสียงพุดแล้วบุญพาฯยังเลียนกิริยาท่าทางของคนอีก
ด้วยโดยเฉพาะท่านอน บุญพาฯ ชอบนอนหงายเพราะมันเห็นคนนอนหงายมาตั้งแต่มัน
ยังเล็ก มีอยู่ครั้งหนึ่งผู้เขียนกลับจากทำงานด้วยความอ่อนแรงเต็มแก่ พอเอาข้าวของ
เข้าไปเก็บในห้องก็เลยลงนอนแผ่หลางแขนอยู่คนเดียว บุญพาฯ ตามเข้าไปด้วย
มันนั่งมองผู้เขียนอยู่หน้าเตียงซื่อใจแล้วก็กระโดดขึ้นเตียงลงนอนข้าง ๆ แผ่หลาด้วย
ท่าเดียวกันเดี๋ย

ถึงแม้บุญพาฯ จะเรียนรู้สารพัดอย่างจากคนแต่มันก็ยังมึนงงขาดญาณตามชาติกำเนิด มันเริ่มสนใจจิ้งจกที่เกาะอยู่ตามฝาบ้านหรือมุงลวดประตูหน้าต่างแรก ๆ มันก็เพียงแต่นั่งเฝ้าเฝ้ามองด้วยความสนใจ แล้วอยู่ ๆ วันหนึ่ง ระหว่างที่เราแม่ลูกกำลังดูทีวีเพลิน บุญพาฯ ก็กระโดดไต่มุงลวดหน้าต่างขึ้นไปถึงขอบหน้าต่างด้านบน เราหันขวับไปดูพร้อม ๆ กัน บุญพาฯ จับจิ้งจกไม่ได้เพราะจิ้งจกมันเกาะอยู่ที่ด้านบนของกระจก แต่ที่ตกลงก็คือ พอมันหันกลับมาพบว่าตัวเองขึ้นไปอยู่ในที่สูงกว่าที่ที่เคยอยู่ มันถึงกับสะดุ้งย่นขนสั่นส่งเสียงแหง ๆ พร้อมกับส่งสายตาวินวอนขอความช่วยเหลือ

นับจากวันนั้น บุญพาฯ ก็มักจะกระโดดไต่มุงลวดไปไล่จับจิ้งจกเป็นประจำและทุกครั้งที่มีมันจับได้ มันก็จะถูกผู้เขียนแย่งเอาจิ้งจกไปปล่อยนอกบ้านเป็นประจำ

“ ไม่ทำบาปหรือกลูก ชาติหน้าหนูจะได้เกิดเป็นคน ”

บุญพาฯ จะรู้เรื่องหรือไม่รู้เรื่องก็ไม่รู้ มันได้แต่เฝ้าเฝ้ามองทำท่าเหมือนพยายามทำความเข้าใจกับสิ่งที่ผู้เขียนกำลังพูดอยู่นั้น

เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เกิดขึ้นเนื่อง ๆ อย่างต่อเนื่องเพราะที่บ้านไร่นี้จิ้งจกเยอะจริง ๆ จนกระทั่งวันหนึ่ง ขณะที่ผู้เขียนกำลังนั่งอ่านหนังสือพิมพ์อยู่บนพื้นบ้าน ลูกสาวอาบน้ำอยู่ในห้องน้ำ

“ กร๊อต ” ผู้เขียนหวีดร้องลั่น

“ อะไร แม่เป็นอะไร ” ลูกสาวหน้าตาดีนออกมาจากห้องน้ำ แล้วก็กรีดดังกว่าหลายเท่า “ กรีด ...ด...ด...ด ”

แล้วทั้งแม่และลูกก็กระโดดหนีกันไปคนละทิศคนละทาง

มีแต่บุญพาฯ นั่งเอียงคอทำท่าทาง มันไม่เข้าใจว่าทำไมแม่กับพี่ถึงหวีดร้องลั่นบ้านขนาดนั้นในเมื่อมันตั้งใจทำดีเอาใจแม่แท้ ๆ ก็เวลามันจับจิ้งจกได้แม่จะแย่งมันไปทุกครั้ง แม่คงจะชอบเหมือนกับมันแน่ ๆ วันนี้มันจับจิ้งจกได้ตัวโตกว่าทุกที มันอุตส่าห์วิ่งเอามาวางบนหนังสือพิมพ์ให้แม่ด้วยความดีใจ แม่กลับร้องจนมันตกอกตกใจหมด

มันไม่รู้หรอกว่า ไอ้ที่มันคาบเอามาให้ผู้เขียนนะ ดูกแก!

จากมั่งลวดประตุนหน้าต่าง บทเรียนต่อไปก็ขึ้นต้นไม้ จากต้นเขอรีข้างบ้านที่ไม่ค่อยสูงนักก็เขยิบเป็นต้นสะเดา แล้วก็มาถึงหลังคาบ้าน

วันแรกที่บุญพาฯ หัดขึ้นหลังคาบ้านก็เป็นอะไรที่ลืมนึกเหมือนกัน

วันนั้น บุญพาฯ ไม่อยากทานอาหารเช้า ร้องแต่ ลง ลง ลง ผู้เขียนก็เลยปล่อยมันลงจากบ้าน กะว่าพอทำอะไรเสร็จก็จะเอามาอาหารไปวางไว้ให้มันบนโต๊ะใต้ถุนบ้านก่อนออกไปทำงาน

ปกติ เมื่อบุญพาฯ ลงมาจากบ้านก็จะเล่นอยู่ใต้ถุนบ้านหรือบริเวณใกล้ ๆ หรือไม่กี่ไต่อยู่บนรถ แต่วันนั้นเราไม่เห็นมัน ร้องเรียกเท่าไรก็ไม่โผล่ออกมาให้เห็นเหมือนทุกที

“ ก้มดูใต้ท้องรถซิ เข้าไปชนอีกหรือเปล่า ”

ผู้เขียนบอกกับลูกสาว ส่วนตัวเองก็เปิดหน้าหม้อรถดู

เราต้องสำรวจใต้ท้องรถและหน้าหม้อรถทุกครั้งที่หาบุญพาฯ ไม่เจอ เพราะมันชอบเข้าไปเล่นในนั้น

“ ไม่มีคะแม่ ”

“ จั๊นไปเถอะ เดี่ยวไปทำงานสาย เดี่ยวมันก็กลับมาเองแหละ วางจานอาหารมันไว้บนโต๊ะนั่นแหละ ”

แล้วเราก็ก็นำทำงาน ไม่ได้หวังว่ามันจะหายเพราะมันไม่เคยไปไหนไกล แล้วมันทำท่าเหมือนรู้แล้วว่าบ้านนี้เป็นบ้านของมัน

กลับจากทำงานตอนเย็น จานอาหารบุญพาฯ ยังไม่พร้อม

“ บุญพาฯ ไม่ได้กินอาหาร แล้วมันไปไหนล่ะ บุญพาฯ บุญพาฯ ”

เราสองคนแม่ลูกเดินร้องเรียกมันไปรอบ ๆ บ้านอยู่เป็นนาน

“ แหว แหว ” เสียงแผ่ว ๆ แ่ววมา

“ เสียงบุญพาฯ นี้ บุญพาฯ บุญพาฯ อยู่ไหนลูก ”

“ แหว แหว ”

“ เอ มันร้องอยู่ที่ไหนนะ บุญพาฯ บุญพาฯ ”

“ แม่ขา ” ลูกสาวเรียกพลางพยักหน้าไปบนหลังคา

หัวเล็ก ๆ ค่อย ๆ โผล่ขอบหลังคาออกมาอย่างหวาด ๆ

“ เอละซี แล้วจะลงมายังไงกันล่ะนี่ ”

เรากลับขึ้นบ้าน บริเวณชานพักหน้าห้องน้ำในบ้านจัดไว้เป็นที่ทานอาหารเช้า ที่ฝาผนังข้างโต๊ะอาหารมีหน้าต่างสองบานเปิดออกไปติดหลังคาครัวพอดี ผู้เขียนเปิดหน้าต่างออกค่อย ๆ ใต้ไปตามหลังคาครัว ที่ต้องเป็นคนปีนเองทั้ง ๆ ที่อายุก็ปาเข้าไปตั้งค่อนคนแล้วก็เพราะลูกสาวเขาเป็นโรคกลัวความสูง

“ แหว แหว ” บุญพาฯ ร้องเบา ๆ ใต้มาตามหลังคาอย่างไม่ค่อยจะมั่นใจ

“ ค่อย ๆ เดินมาบุญพาฯ มา ” ผู้เขียนยื่นมือออกไปหาในขณะที่บุญพาฯ

ค่อย ๆ ใตมาช้า ๆ พอถึงมือผู้เขียนก็คว้าเอาไว้แล้วป็นกลับเข้าบ้าน พอปล่อยนุญพาฯ ลงมันก็วิ่งเข้าห้องน้ำ ทานน้ำเสียยกใหญ่ มันตากแดดอยู่ทั้งวันคงทั้งร้อนทั้งหิว ค็น นั้นมันนอนสลบไสลเป็นตายเลยทีเดียวน

